
GRUNDLOVSTALE 2018

Hej alle sammen.

Før jeg begynder min tale vil jeg gerne starte med at sige en tak til Grundlovsforeningen for at invitere mig til at komme i dag og holde denne tale. Når man er opvokset på Bogø, og både er politisk og historisk interesseret, er det en stor ære at få lov til at holde lige netop denne tale, og jeg er meget beæret over at få lov til at holde dette års Grundlovstale.

Da jeg sad og skulle skrive denne tale, så kom jeg til at tænke. Hvor længe mon det egentlig er siden, at der sidst har været en lokal Bogø taler på denne talerstol? Da jeg fandt svaret følte jeg en pludselig sammenhæng i hele denne situation. Det viste sig nemlig, at den sidste lokale Bogø taler, tilfældigvis, var i samme år som jeg blev født, tilbage i 1996.

Jeg skal ikke påstå, at jeg kan huske den fulde tale givet tilbage i 96, men at sidste lokale Bogø taler var kort efter jeg blev født, synes jeg nu alligevel er noget af et tilfælde. Både i 1995 og 96 var der tale om to lokale Bogø talere, henholdsvis Benny Knudsen og Marianne Engers. To meget store sæt sko at skulle prøve og udfylde, men det skal nu ikke holde mig tilbage fra at gøre forsøget.

Hvis vi går endnu lidt længere tilbage i tiden, helt præcist 169 år tilbage i tiden, finder vi datoen 5. juni 1849, datoen der er grunden til at vi alle sammen er samlet her i dag. Det var dagen hvor Kong Frederik d. 7. underskrev Danmarks første Grundlov, også kendt som Junigrundloven. De demokratiske, nationalpolitiske og revolutionære vinde havde endelig blæst hele vejen til Danmark.

Vindene, der indeholdt tanker om frihed, lighed og nationalt sammenhold, satte en ende for Enevælden. En totalitær styreform, hvor den totale magt havde ligget hos kongen, og kun kongen. Fremtiden skulle byde på en mere demokratisk tilgang til samfundsstyringen, og vores monarki skulle udelukkende have status af konstitutionelt.

Junigrundloven var på ingen måde perfekt. De demokratiske tanker i både Danmark og resten af verden, var ikke fuldt ud implementerede i Grundloven, Kongen havde stadig en række af privilegier og rettigheder, både retslige og politiske, og de lovmæssige rettigheder, bl.a. retten til at stemme, gjaldt stadig kun for en brøkdel af befolkningen.

Men det er i Junigrundloven, at vi finder kimen til det demokratiske velfærdssamfund, som vi i dag har udviklet det danske samfund til at være. Det er her vi finder grundlaget for nogle af de bedste sider af Danmark, de sider der også hver dag viser sin tilstedeværelse her på øen.

I Junigrundloven står der følgende:

”Borgerne have Ret til uden foregaaende Tilladelse at indgaa Foreninger i ethvert lovligt Øiemed. Ingen Forening kan ophæves ved en Regjeringsforanstaltning.”

Denne korte sætning har betydet enormt meget for alle os på denne ø. Det kan vi se bare ved at kigge os omkring i dette fantastiske arrangement, som hårdtarbejdende frivillige fra Grundlovsforeningen år efter år banker op, til glæde for os alle. Og for det synes jeg faktisk de fortjener en stor klapsalve, tak for jeres fremragende indsats!

Retten til at stifte foreninger ser vi ikke kun hvert år til grundlov, det ser vi hver dag her på øen. Jeg tror ikke jeg siger for meget, hvis jeg påstår, at vi bor på den ø, med allerflest foreninger i hele Danmark, og muligvis også i hele verden. Og det skal vi være enormt stolte af!

Det er jo ikke for sjov vi plejer at sige, at hvis man ser tre mennesker stå nede i hjørnet af forretningen nede hos Ulrik og snakke, så er der gode chancer for at de er ved at danne en ny forening. Specielt hvis en af dem er Ulrik selv, eller den gode Jesper Heien, der jo altid er mænd for at danne en ny forening. Og jeg er da også sikker på at vi stadig har nogle nye spændende ting til gode. Jeg mangler f.eks. stadig at se foreningen for de foreningsløse, selvom jeg nu tror det ville være den mindste forening her på øen.

Her på øen gør vi en dyd ud af, at man skal have det sjovt når man deltager i foreningsaktiviteter. Men samtidig udvides deltagerens demokratiske horisont. Ved at deltage i foreningslivet sker der nemlig hele tiden en dybere forståelse for vores samfund, og det demokratiske grundlag der bærer hele vores samfund.

Det er også derfor, at vi ude i vores skoler, ikke kun her på øen, men i hele landet, gerne vil lære de unge mennesker om både demokratiet og foreningskulturen. Det være sig gennem undervisningen i skolen, ved at deltage i elevrådsaktiviteterne eller ved at være med i udviklingen af nye tiltag på ens skole.

Selvom jeg er tilhænger af synspunktet, at det offentlige ikke skal agere styrmand i det lokale foreningsliv, så ser jeg netop her nogle af de områder, hvor man som politiker kan være med til at understøtte vores alle sammens foreningsliv. For at foreningerne skal kunne blive ved med at udvikle sig i fremtiden, er det nødvendigt at ændre på en række tilgange og strukturer i Danmark.

For det første er det nødvendigt at kigge på de lange skoledage for vores elever. Hvis man forventer at elever skal deltage aktivt i timerne indtil klokken bliver 3 om eftermiddagen, alle ugens dage, og samtidig muligvis har lange transporttider til skolen, så må man også forvente, at der vil være mindre energi tilovers til fritidsaktiviteterne, og det synes jeg er sindssygt ærgerligt.

Det at gå i skole skal selvfølgelig være lærerigt, det er fundamentet for alt fremtidig læring, at have lært de basale grundfærdigheder, som man lærer i folkeskolen. Lige så vigtigt er det dog, at det er en leg at gå i skole. Uden leg ingen læring, og uden leg, så vil man muligvis, allerede i folkeskolen, miste motivationen for at gå i skole, og dermed skabe hele generationer med mangel på motivation for at blive klogere.

Det er ikke kun ved at forbedre mulighederne for at få nye unge medlemmer i foreningerne, at man som politiker kan give en hjælpende hånd til foreningslivet. Det kan også gøres ved, at gøre det nemmere for foreningerne at få sparring fra kommunen, at få tildelt hvad alle foreninger har ret til efter loven, og ved at gøre det nemmere for foreningerne at finde rundt i den bureaukratiske jungle loven til tider er. Alt dette ikke kun til gavn for foreningslivet, men for os alle i samfundet.

For det er ganske klart for de fleste, at det danske foreningsliv og det danske demokrati, hænger uløseligt sammen. Foreningslivet er med til at udvikle demokratiet og skabe nye rammer for vores frihed hver dag, ligesom demokratiet konstant er medvirkende i udviklingen af foreningslivet.

Det er bl.a. igennem den frihed foreningslivet tilbyder til det enkelte menneske, at vi hver dag oplever hvor velfungerende et demokrati kan være, og hvorfor det er så essentielt for den enkeltes frihed at vi har et velfungerende demokrati.

Demokrati er ikke kun et spørgsmål om 179 overbetalte mennesker der sidder på en gammel borg i København. Demokratiet lever kun ved at blive brugt og udviklet. Og denne udvikling kan kun komme gennem den konstante dialog og samvær med andre mennesker, der er en fuldstændig naturlig del af foreningslivet, noget som vi kan se bare ved at tænke tilbage på de sidste timer vi har brugt sammen i dag, enten på cyklerne, i bilerne eller siddende her ved bordene.

Mange mennesker, størstedelen af dem tilhørende den kategori vi ynder at give stemplet ”politikere”, en kategori jeg nok må indrømme også selv delvis at tilhøre, har forsøgt igennem de sidste mange år at beskrive truslen mod vores demokrati.

En trussel jeg til stadighed ikke er overbevist om er så stor, som mange gerne vil gøre den til. En trussel som Marcus sidste år gjorde meget ud af at fortælle os om. Jeg tror på, at vi i stedet skal vende os mod potentialerne, potentialerne der er at finde i vores foreningsliv og i vores velfærdssamfund, frem for at fokusere på mulige trusler, i og omkring vores samfund.

Et potentiale, der kan strække sig endnu længere, end som introduktion til demokratiet og nøglen til den personlige frihed. Et potentiale der kan være med til at sikre et fremtidigt samfund, hvor vi begynder at se potentialerne i vores forskelligheder, og udnytte disse til at skabe en bedre integration i vores samfund, i stedet for at skabe afgrunde mellem mennesker.

Denne integration skal ikke nødvendigvis kun handle om dem, der er kommet til landet ved at krydse en af vores yderst velbevogtede grænser, men også om dem, der ikke er så socialt velforankret i deres lokalsamfund. Også her er der et stort potentiale for at sikre en bedre integration af de mennesker der ikke føler sig som en naturlig del af vores samfund, mennesker der bestemt ikke må blive tabt på gulvet, fordi de er lidt anderledes, eller fordi de bare ikke har samme muligheder som andre i samfundet.

Selvom nogen ser anderledes ud, har en anderledes holdning end en selv, eller opfører sig anderledes end normen i samfundet siger, må det aldrig blive en undskyldning for at indskrænke deres frihed, en frihed jeg mener bedst kan udledes gennem foreningslivet, og de muligheder som dette tilbyder.

Frihed handler ikke om retten til at udtale sig nedladende om andre mennesker eller deres tro, frihed handler ikke om at undertrykke andre mennesker, ved at bestemme hvad tøj man må have på, og hvor længe man skal undvære ens familie, selvom man er flygtet fra krig og ødelæggelse. Friheden er retten til at leve et liv fyldt med de ting, der er med til at give ens tilværelse mening, ting som jeg mener at alle kan finde i foreningslivet.

Junigrundloven blev underskrevet dags dato for 169 år siden. Den blev underskrevet af kongen efter en lang periode med politisk kamp fra borgerne i Danmark, og skal på mange måder ses som en sejr for den danske befolkning. Sejren indebar nemlig en lang række af friheder, friheder som vi aldrig må tage for givet, eller udnytte til at indskrænke andre menneskers frihed. Vi tilkæmpede os ikke friheden, og fik den nedskrevet i vores første Grundlov, for at bruge den til at indskrænke andres.

Det bare at leve er ikke nok, man må også have solskin, natur og frihed, som H.C. Andersen sagde det. Tak for jeres tid og fortsat god Grundlovsdag.